

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แนวการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ สรุปผลการศึกษาดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ มีความเข้าใจในการอ่านดีวก่อนได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์มีเจตคติต่อการอ่านดีวก่อนได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ มีความเข้าใจการอ่านดีกว่าก่อนได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่าน แบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์มีเจตคติต่อการอ่านดีกว่าก่อนได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ สรุปประเด็นในการอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ มีความเข้าใจในการอ่านดีกว่าก่อนได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะเด่นของการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการดังนี้

1.1 เวลาในการทำกิจกรรม กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ มีการกำหนดช่วงเวลาแต่ละช่วงอย่างชัดเจนทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอน โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น กำกับดูแลการปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ต้นจนจบทำให้การปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้งมีความหมาย และได้รับสิ่งตอบแทนคือการได้ชื่นชมผลงานของตนเอง และเพื่อน เป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่าน อีกทั้งทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป สอดคล้องกับทฤษฎีการเสริมแรงของฮัลล์ ซึ่งมีแนวคิดว่ เมื่อต้องการให้ใครเกิดการเรียนรู้ก็จงทำให้เขามีความต้องการหรือแรงขับ หรือแรงจูงใจเกิดขึ้น ช่วงเวลาในการสอนหรือการฝึกหัดให้ได้ผลดีนั้นต้องมีช่วงเวลาจำกัด ดังนั้นการสอนหรือการฝึกที่นานหรือล่วงเลยเวลาที่กำหนด จะทำให้การเรียนหรือการฝึกนั้นไม่ได้ผล เสียเวลา และเด็กเบื่อหน่ายเมื่อถ้า หมดความสนใจ (อารี พันธัมณี, 2542, หน้า 129 – 135)

1.2 การเปิดโอกาสให้มีการเลือกหนังสืออ่านเองตามความสนใจ ซึ่งความสนใจนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวคือ ถ้านักเรียนได้อ่านสิ่งที่เขาสนใจ เขาจะอ่านอย่างตั้งใจ ผลที่ตามมาคือ นักเรียนจะได้รับความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เกิดความรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการเรียนรู้ของนักจิตวิทยามนุษยนิยม ที่กล่าวว่านักเรียนจะเรียนรู้ก็ต่อเมื่อบทเรียนนั้นเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจและต้องการจะเรียนรู้ (สราญต์ ไคว์ตระกูล, 2541, หน้า 337)

1.3 การเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตอบสนองต่อการอ่านอย่างอิสระ เช่น การอภิปราย การเล่าเรื่อง การวาดภาพ การแสดงบทบาทสมมติ เหล่านี้ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียน เกิดทักษะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ความกล้าแสดงออก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกความสามารถในการปฏิบัติงาน กระบวนการกลุ่ม ความรับผิดชอบ เป็นต้น และถ้าได้ฝึกฝนบ่อยๆ จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี โดยเฉพาะเรื่องของการอ่าน ถ้านักเรียนฝึกฝนบ่อยๆ จะทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญ สอดคล้องกับกฎการฝึกหัดของ ธอร์นไคล์ ที่ว่า การทำซ้ำๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2535, หน้า 37) นอกจากนี้ในขั้นตอนนี้จะสามารถทำให้ผู้สอนวัดผลได้ว่า นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากน้อยเพียงใด เพราะการที่นักเรียนสามารถทำกิจกรรมตอบสนองต่อการอ่าน โดยวิธีการต่างๆ เหล่านั้นได้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

1.4 การเรียนรู้จากครูและเพื่อน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่ง กล่าวคือ การที่เด็กได้เรียนร่วมกัน ทำงานร่วมกัน โดยมีครูเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ชี้แนะเป็นวิธีที่ดีอย่างหนึ่ง เพราะบางครั้งเด็กจะเรียนรู้จากกันและกันได้ดีกว่าที่จะเรียนรู้ จากครู การได้อ่านหนังสือเล่มเดียวกัน แล้วมีโอกาสนอภิปราย หรือทำกิจกรรมร่วมกัน การเรียนแบบนี้จะเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้ได้ความคิดหลากหลาย การที่นักเรียนได้วิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่อ่านร่วมกันจะ ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการพูด การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกการแสดงความคิดเห็น นักเรียนจะมีความกระตือรือร้นที่จะตอบสนองมากขึ้น รวมถึงการได้มีส่วนร่วมในการเรียน คือการได้วางแผนการเรียนร่วมกับครูและเพื่อน บรรยากาศในการเรียน อบอุ่น เป็นกันเอง ยอมรับซึ่งกันและกัน ช่วยให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข และใฝ่รู้ใฝ่เรียนจึงส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการอ่านสูงขึ้น สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยมดังนี้

1.4.1 ผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางหรือมีความสำคัญในการเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนมีความสนใจและต้องการจะเรียนรู้ เน้นความสำคัญในการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จะเรียนรู้

1.4.2 ผู้เรียนควรมีโอกาสเลือกวิธีการที่จะเรียนรู้ เช่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ และที่สำคัญที่สุดผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำหรือประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง

1.4.3 บรรยากาศของห้องเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนไม่รู้สึกว่าตนถูกข่มขู่ และมีความหวาดกลัว ดังนั้นบรรยากาศในการเรียนจึงต้องอบอุ่นเป็นมิตร ครูและนักเรียนมีความรักและไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

1.4.4 บรรยากาศห้องเรียนส่งเสริมให้นักเรียนอยากรู้ อยากเห็น และเปิดโอกาสที่จะแสดงออกซึ่งความสามารถและพัฒนาตามศักยภาพของตน

1.4.5 การเรียนรู้กระบวนการ สำคัญมากกว่าการเรียนรู้เนื้อหา (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541, หน้า 226)

1.5 การดำเนินการตามกระบวนการที่วางแผนไว้เป็นอย่างดี การที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการส่งเสริมให้เด็กรู้จักการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน รู้จักปรึกษาหารือกัน รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการทำงานและปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้ เมื่อได้วางแผนการทำงานร่วมกันแล้วทำให้มีทิศทางในการทำงาน เมื่อลงมือทำงาน งานนั้นก็จะสำเร็จดังที่มุ่งหวังไว้ นักเรียนก็จะได้รับการตอบสนองในทางบวก ผลที่ได้คือความพึงพอใจจะให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ทำและมีเจตคติที่ดีต่องาน สอดคล้องกับกฎแห่งความพอใจของธอร์นไคล์ (อาร์ พันธ์มณี, 2542, หน้า 124 – 125) กล่าวคือหากอินทรีย์ได้รับความพอใจจากผลของการกระทำกิจกรรมก็จะเกิดผลดีกับการเรียนรู้ ทำให้อินทรีย์อยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอีก

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ มีเจตคติต่อการอ่านดีกว่าก่อนการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 2 ทั้งนี้อาจจะเป็นผลเนื่องมาจากองค์ประกอบต่อไปนี้

2.1 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกหนังสืออ่านด้วยตนเอง ตามความสนใจเป็นการจัดการเรียนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ ได้ตอบสนองความต้องการของตนเองในการเลือกหนังสืออ่านเองตามความสนใจ นอกจากนี้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเป็นกระบวนการอ่านที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมตอบสนองต่อเรื่องที่อ่านด้วยการอภิปราย

แสดงความคิดเห็น เล่าเรื่องทั้งโดยการเขียน และ โดยการพูดหรืออื่น ๆ ตามความสนใจ ซึ่งการได้ตอบสนองต่อเรื่องที่อ่านเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้วิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่อ่านร่วมกัน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะตอบสนองมากขึ้น รวมถึงการได้มีส่วนร่วมในการเรียนคือการได้ร่วมกันวางแผนการเรียนร่วมกับครูและเพื่อนส่งผลให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่านสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฮวิท และคณะ (Hewitt et al, 1996) ได้ทดลองใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการกับนักเรียนเกรด 1 และเกรด 2 และเกรด 3 ที่มีทักษะการอ่านระดับต่ำพบว่าสามารถพัฒนาเจตคติต่อการอ่านได้ดีขึ้น เช่นกัน

2.2 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเป็นกระบวนการสอนที่ยึดแนวทฤษฎีการสอนโดยวรรณกรรมเป็นหลัก ทฤษฎีการสอนนี้เน้นการนำหนังสือมาใช้ในการสอนอ่าน มีการจัดสื่อการอ่านอย่างหลากหลาย ตามความสนใจและความอยากรู้อยากศึกษาของผู้เรียน และมีจำนวนมากพอกับนักเรียน โดยจัดให้มีมุมหนังสือในห้องเรียน นักเรียนมีโอกาสดำเนินการเมื่อมีเวลาว่าง ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการอ่านกว้างขวางมากขึ้น และส่งเสริมให้เกิดเจตคติต่อการอ่านเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของดาร์ณี รักดี (2530, หน้า 123) ที่ได้สรุปไว้ว่าการที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการอ่านหนังสือที่หลากหลายทำให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านกว้างขวางและสอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ที่จะได้รับและเห็นความสำคัญของการเรียน ก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่านเพิ่มขึ้นด้วย

2.3 การเป็นผู้สอนที่ใช้แนวการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิด เจตคติต่อการอ่าน คือครูเป็นตัวอย่างที่ดีในทักษะทั้ง 4 อย่าง คือทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ศึกษาความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเพื่อเตรียมวางแผนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจและรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง มุ่งเน้นการอ่านและการเขียน เพื่อสื่อความหมายให้ผู้เรียน มีความรู้ที่ทันสมัย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างนิสัยรักการอ่าน คุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวก่อให้เกิดความรู้สึกรื่นเริงในตัวเองก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่านตามมาด้วย เหตุผลนี้สอดคล้องกับการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน (บันลือ พฤษะวัน, 2532, หน้า 8) กล่าวโดยสรุปคือ เจตคติที่ดีต่อการอ่านมีส่วนสัมพันธ์กับการดำเนินการสอนอ่านของครูอย่างใกล้ชิด ด้วยเหตุนี้ครูจึงเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

2.4 การจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและสนุกสนานส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดีได้ การสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านนี้เน้นการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถ

ของตนเองโดยไม่มีการบังคับทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน สอดคล้องกับคำกล่าวของ อารี พันธุ์มณี (2542, หน้า 124 - 125) ที่กล่าวว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนก็นับเป็นเรื่องสำคัญ ที่ทำให้นักเรียนเกิดความพอใจ ซึ่งผู้สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนคือ ครู และผู้เรียนช่วยกันสร้างสรรค์บรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย และเป็นประชาธิปไตย ทั้งครูและ ผู้เรียน มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ก็ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี ก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนได้

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีแนวการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะการสร้างเจตคติที่ดีของ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528, หน้า 233) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ สนุกสนานครูเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้แนะแนวทางมีการเสริมแรงในทางบวกมากกว่าในทางลบ เด็กได้เลือกทำในสิ่งที่ตนชอบ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่สร้างเสริมให้เกิดเจตคติ ของนักเรียนให้สูงขึ้นทั้งสิ้น

อาจสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ครั้งนี้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนที่วางไว้ ทุกขั้นตอนและได้จัดตัวแปร ที่ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ได้อย่างค่อนข้างเหมาะสม จึงส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนมีระดับสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยต่างประเทศ ได้แก่ แอทเวล (Atwell, 1987) ได้สอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ กับนักเรียนเกรด A พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ ทางการอ่านสูงขึ้น และ มิลเลอร์ (Miller, 1990) วิจัยพบว่า กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนเกรด 4 คือส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่าน แบบปฏิบัติการ มีความเข้าใจในการอ่าน และมีเจตคติต่อการอ่านมากขึ้น ผลงานวิจัยในประเทศ ได้แก่งานวิจัยของ วิลรัตน์ จตุรานนท์ (2540) ได้นำกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมาใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่า กลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนตามกระบวนการนี้ และวันทนา กันทะหงษ์ (2543) ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเจตคติต่อการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 ครูผู้สอนภาษาไทยควรจะได้นำกระบวนการสอนนี้ไปใช้ในการสอนอ่าน เนื่องจากการสอนแบบนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนในด้านทักษะที่แสดงถึงความเข้าใจในการอ่าน การพูดเล่าเรื่อง การเขียนเล่าเรื่อง ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น มีความสามารถในการเล่าเรื่องและมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น

1.2 ควรปรับเวลาในการทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละวัยและแต่ละระดับความสามารถ

1.3 หนังสือที่นำมาให้นักเรียนอ่านควรจัดให้มีหลายประเภท และควรจัดหาเพิ่มเติมให้มีจำนวนมากขึ้น เพื่อให้มีความหลากหลายและเป็นการสร้างประสบการณ์ในการอ่านของนักเรียนให้กว้างขวางมากขึ้น เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น

1.4 ผู้สอนควรบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่าน บันทึกผลการอภิปรายกลุ่ม บันทึกการนัดพบครูเป็นรายบุคคลของนักเรียน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และเก็บบันทึกด้านต่าง ๆ เหล่านี้ไว้ในแฟ้มสะสมงาน เพื่อจะได้นำไปประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนและสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

1.5 ในการทำกิจกรรมขั้นต่าง ๆ นั้น นักเรียนบางคนอาจไม่สามารถทำตามขั้นตอนได้เป็นอย่างดี หรือถูกต้องทั้งหมด และอาจถูกเพื่อนนักเรียนล้อหรือตำหนิได้ ครูควรหาทางช่วยเหลือและแก้ไขทันที เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนต่อไปอย่างมั่นใจ และมีความสุขในการเรียนด้วย

1.6 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียน ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการอ่าน เช่น จัดให้มีมุมหนังสือไว้ในห้องเรียน หนังสือควรมีจำนวนมากเพียงพอ จำนวนนักเรียนและนักเรียนสามารถเลือกอ่านได้ตลอดเวลา เพื่อเป็นการสร้างนิสัยรักการอ่าน บรรยากาศในการเรียนควรเป็นบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง

1.7 ผู้สอนควรจัดทำตารางบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมตอบสนองต่อการอ่าน ครูควรตรวจสอบการทำกิจกรรมของนักเรียน เมื่อพบว่านักเรียนทำกิจกรรมเดียวซ้ำ ๆ ควรให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเปลี่ยนรูปแบบการทำกิจกรรม

1.8 ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในทักษะ 4 อย่าง คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ศึกษาความสนใจ และความต้องการ ของผู้เรียน เพื่อเตรียมวางแผนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจ และรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการนี้กับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาในด้านการอ่าน การพูด การเขียน เพื่อศึกษาผล และนำมาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการนำกระบวนการสอนนี้ไปทดลองสอนกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษา เพราะจากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศพบว่า กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการนี้สามารถพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านของนักเรียน เกรด 8 เกรด 9 และเกรด 10 ให้สูงขึ้นได้เช่นกัน (Atwell, 1987; Kletzein & Hushion, 1992, Roberts, 1993)

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านกับการสอนวิธีอื่น ๆ

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์

2.5 ควรมีการศึกษการสอนอ่านตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการตามแนวคิดของคอมส์กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสนใจในการเรียน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น